

De Militaire Politie

Majoor Heitz

De Gentse Belgische politie, die na het binnenrukken van de Duitse troepen de 12^e oktober 1914 geheel ontwapend en nadien uitgerust werd met gummiknuppels, ontving in maart 1915 haar halflange, lichtgekromde sabels terug en werd van toen af onder het toezicht gesteld van de nieuw gevormde Duitse militaire politie. De leider van deze politie heette: "De militaire politiechef der stad Gent" en hij kreeg enige honderden militaire politieagenten onder zijn bevel, die uit de landstorminfanteriebataljons en de soldaten, die nog slechts bekwaam waren om garnizoensdienst te doen, gerekruteerd werden. Er werden ook soms genezen soldaten, die uit de hospitalen of de genezingsafdelingen kwamen voor die dienst gebruikt.

De Pruisische majoor der landweer Heitz was gedurende drie jaar militaire politiechef.

Tot bij het uitbreken van de oorlog was hij als keizerlijke geheimraad, arrondissementscommissaris in de Opper-Elzas, en nu woont hij in het schone stadje Heidelberg. Hij had een middelmatige gestalte, was nogal vollijvig en werd te Gent van dag tot dag dikker, daar hij op kosten van het Gentse volk een lui en heerlijk leven van vreugde en genot leidde, en bijna nooit te voet ging, doch gewoonlijk als een volgepropte zak in zijn auto lag, als hij een luchtje wilde scheppen.

Zijn dienst was voor hem uiterst lastig, daar hij een grote eter was en nooit anders dan het voedsel en de rust verlangde. Had het slechts van hem afgehangen, dan zouden de Gentenaars nauwelijks bemerkt hebben, dat men hen een militaire politiechef geschonken had. Hij voelde zich uiterst goed thuis bij vroeger Frans- en tijdens de oorlog Duitsgezinde burgerij, en niettegenstaande alle bepalingen en voorschriften vanwege de etappeninspectie en de legerleiding, hield hij niet op steeds met Gentenaars Frans en nooit Vlaams te spreken. Zijn eigen ondergeschikten kregen dikwijls als antwoord op een vraag. "oui" of "non" in plaats van "ja" of "nein". Het was dan ook met tegenzin dat hij het bevel van het legercommando uitvoerde, dat gebod binnen Gent de oproepen, die door de lector dr. Wirth en zijn al-Duitse geloofsgenoten geïnspireerd werden, op kosten der stad aan te plakken.

Het streven en de betrachtingen van de majoor Heitz gingen niet verder dan tot aan de onbegrensde bevrediging van zijn verwende slokdarm en zijn grote maag. In dit opzicht was hij evenals de eerste luitenant Siewers uiterst nieuwsgierig en ijvervol. De kelder van zijn rijk kwartier in de Borluutstraat nummer negen, verborg een hele voorraad fijne en peperdure wijnen, likeuren en champagnesoorten en in een geweldig grote kamer lagen hele schatten aan boter, vlees, hesp, eieren en andere lekkernijen opgestapeld, die alle opgeëist waren bij de Gentse burgers.

Dank zij deze rijke voorraden, kon hij te Gent leven als een echte sybariet, een fijnproever van de meest verwende soort. Om zijn aanspraken te bevredigen, zou de beste kok tevergeefs alle middelen uitgeput hebben. Daarom bleef hij meestal zelf in de keuken, niet enkel om het toebereiden van zijn "vreetmalen" te bewaken, doch om zelf mee te helpen.

Daar hij zo veel en zo goed at, moest hij zijn toevlucht niet nemen tot orchisan noch tot de Steinachse verjongingskuur om de uitgezochte genoegens van de minnedienst te smaken. Een publieke vrouw, die de hele stad door bekend was, en die hij, "aan zijn staf gehecht had" in de hoedanigheid van "oorlogsechtgenote" stelde de hoogste eisen – dit zegde hijzelf – doch, niettegenstaande dat beklaagde ze zich niet, alhoewel het bekend was, dat in vele gevallen een eenvoudige landstormman bij haar in de plaats van de majoor in de bres moest springen, teneinde haar de door haar vereiste zorgen toe te dienen.

Maar dat zoete wijfje, dat hem gedurende uren van abele liefde en spel toesprak met "mijn lief oud varken" en hem teder in de afhangende kin kneep, was goed bewust van haar waarde als "Mevrouw Majoor Heitz", zoals de Gentenaars zonder onderscheid haar steeds noemden. Tegen een behoorlijk drinkgeld stelde zij zich graag aan om op te treden als redster in de zware nood voor de vrouwelijke en mannelijke landgenoten, die op gelijk welke wijze moeilijkheden gekregen hadden met de Duitse militaire politie. Ze streek glimlachend de bruine duizend-mark-

biljetten op, die haar door de Gentse burgers voorgehouden werden, teneinde haar medelijden af te kopen, en dan beloofden zij: "het kind te wiegen"! En wanneer ze dan 's avonds in bed lag met haar majoor Heitz, om samen plechtig "de blijde intrede van de paus te Rome" te vieren, begon ze dan in alle werkelijkheid "het kind te wiegen". Ze vertelde de majoor het nieuws van de dag, en bracht het gesprek al spoedig op het geval van haar betaalkrachtige vrienden. En meneer de majoor, waarvoor de eenvoudige Duitse soldaat in het stof moest vallen van eerbied, wanneer hij niet verkoos toegesnauwd te worden tot horen en zien verging, waagde het niet deze heerszuchtige hoer tegen te spreken. Want haar beslissing was voor hem een ultimatum, van de beantwoording waarvan het afliep of mijnheer de majoor ofwel de gewone landstormman in de loop van dezelfde avond bij "mevrouw" het allerheiligste zou mogen binnentreden. En daar mijnheer majoor er op stond na zijn stevig avondmaal "de intrede van de paus te Rome" te vieren, zegde hij – dikwijls met een bedrukt gemoed: "oui" en 's anderendaags reeds werd de inbeslagneming opgeheven.

Maar niet alleen de majoor zelf, doch ook zijn ondergeschikten hadden onder de dwingelandij van deze klassieke hoer te lijden. De ordonnansen en bedienden, die iets tegen haar durfden mompelen, werden door haar aan het verstand gebracht, dat ze eerst haar bevelen en dan die van haar vrijer uit te voeren hadden. En wanneer er dan toch nog een enkele was, die durfde tegenspreken, dan bedreigde ze hem met... de loopgraven!

En iedereen bukte zich neer voor "mevrouw" en de ruwsten werden schuchter en als ze het beleefd vroeg, durfden ze zelfs niet weigeren mijnheer de majoor af en toe eens te vervangen.

Kapitein Erich Jacobi

Kapitein Erich Jacobi van Berlijn-Friedenau, nu weer politiecommissaris in genoemde stad, bekleedde gedurende de oorlog lange tijd een zeer invloedrijke plaats bij de militaire politiechef te Gent, waarop hij ten andere zeer fier was. Evenals zijn meester en gebieder, de waarde majoor Heitz, had Jacobi een "oorlogsechtgenote", die precies als "Mevrouw Majoor" buitenwerkjes verrichtte. Ze heette Van den Bossche en was een weduwe, die reeds een volwassen dochter had, en een estaminet openhield in de Lange Violettenstraat bij het Van Arteveldeplein.

De bijzonderste specialiteit – ze had er veel – van mevrouw kapitein Jacobi, want ze werd door de Gentenaars zo genoemd – was het heropenen van herbergen, die door de Duitsers voor gelijk welke reden gesloten werden. Ze vertelde zelf in de stad rond, dat ze dank zij haar goede betrekkingen met kapitein Jacobi, de sleutel bezat, waarmee alle gesloten cafés weer konden geopend worden en het spreekt vanzelf, dat een heleboel herbergbazen, die in hun belangen geschaad waren, tot haar om hulp smeekten.

Op zekere dag kwam ook met dat doel de eigenaar van de "Taverne Charles" uit de Brabantdam tot haar. Hij was een

Gentenaar, wiens inrichting voor de Duitse soldaten verboden geworden was, en die niettegenstaande het verbod, zoals trouwens zoveel andere bazen deden, toch drank geschonken had aan de bij hem ingekwartierde soldaten. Daarom werd zijn café gesloten. Hij ging dus zijn nood klagen aan mevrouw kapitein Jacobi en gaf haar te verstaan dat hij bereid was, bij gebeurlijke hulp van harentwege, diep in zijn geldbeugel te tasten, waarop zij dan ook haar medewerking toezegde.

Ze hield haar woord en opende bij middel van de sleutel, die ze in haar schoot doet, gedurende een heilige nacht liggend in bed aan de zijde van kapitein Jacobi, de "Taverne Charles".

En de dankbare eigenaar van het café hield ook zijn woord. Ter gelegenheid van de heropening van zijn taveerne hield hij in zijn huis een uitgelezen souper, waaraan niet alleen zijn verloofde, maar ook mevrouw kapitein Jacobi en haar dochter deelnamen. De baas des huizes schonk zijn wijnen en likeuren zo mild, dat geen enkele der dames nuchter bleven, en toen betaalde hij aan mevrouw Jacobi het beloofde loon. Voor haarzelf bestond het loon uit een dure armband en vijfhonderd mark in contanten, voor haar dochter een gouden sieraad en voor de kapitein een kostelijke ring met briljanten.

Enige dagen later kwam kapitein Jacobi – die een verduiveld strenge meester was en echt oud-Pruisisch kon schreeuwen, zelf aan de zijde van zijn hartendiefje in dezelfde

gemoedelijke kring souperen en liet hij zich de wijn, champagne en likeuren, alsook de fijnste sigaren en het uitmuntende eten van de dankbare tavernebaas goed smaken. Aan zijn vingers schitterde klaar en fonkelend de ring met briljanten, die hem door de Belg in dank voor zijn vriendelijkheid cadeau gegeven was.

En bovendien pronkte op zijn borst nog het heldenkruis dat hem benevens alle andere oorlogsonderscheidingen toegekend werd: "Voor trouw vervullen van zijn plichten!"

Er bleef dus geen enkele verdienste onbeloond. Het Duitse vaderland dacht aan alle officieren, die zich in de etappe te Gent echte oud-Pruisen getoond hadden en die de oud-Pruisische tucht, welke heden nog bij het ministerie van landsverdediging in ere gehouden wordt, steeds roemden.

Kapitein Prawitz

Kapitein Prawitz, die in het burgerlijk leven vrederechter was te Guben en zich altijd een strenge meester voor de soldaten gebaarde, trachtte de oorlog zo aangenaam mogelijk door te spartelen. Zijn echt bosgodgezicht droeg duidelijk de sporen van de teugellose genieter. En hij begon eerst echt te genieten toen hij als krijgsauditeur naar de etappenkommandantuur Gent geroepen werd. Wijn en vrouwen boven alles! Hij genoot deze beide schone dingen zozeer, dat zijn net aangezicht ten slotte de gedaante van een pinksterroos aannam, doch zijn neus vertoonde heel

ondeugend vieze aangroeiingen, zoals men ze ziet op sommige ruige meloenen.

Zijn trekwortel was gedurende lange tijd een zekere helpster, Gretel, die om veel te zeggen wel het zevende deel van een machineschrijver waard was. Deze machineschrijver was door de "moordcommissie" naar het front gezonden. Kapitein Prawitz zat met haar de hele godganse dag in een verlokkelijk kamertje samen, en hij dicteerde haar "in" de machine. Deze arbeid gebeurde zonder het minste geluid. Men hoorde hem nooit een lettergreep uitspreken, noch haar een letter aanslaan op de machine. Men kon echter heel duidelijk knorren, zuchten en steunen vernemen.

Maar op zekere dag werd Gretel's instrument door veel en lang dicteren defect en onbruikbaar, en de waarde kapitein Prawitz, die niet vermoedde, dat na het sluiten van zijn bureau ook gewone veldgrijze reflectanten soms nu en dan zo eens in de machine van zijn hartendief "gedicteerd" hadden, nam al de schuld van het ongeluk op zich, en hij werd opeens een echte dokter, die tegen een zeer speciale ziekte de strijd aanbond. Echter zonder gevolg. Hij mocht nog zoveel aan de machine smeren en er verse olie op doen, toch wilde ze niet meer in gang. En toen besloot Gretel haar instrument in behandeling te geven bij een ondervindingrijke mecanicien, die het na zekere tijd, niet zonder veel moeite, weer in orde bracht.

Kapitein Prawitz had zich intussen elders getroost. Gretel wilde echter niet stil toezien op dit gebeuren, doch besloot eerst de kapitein en dan zichzelf dood te schieten.

Maar ze heeft God zij dank geen van beiden doodgeschoten... doch zich ook elders getroost.

Zo werd dus onze kloeke kapitein Prawitz niet vermoord wegens versmadede liefde, doch in de lente van het jaar 1918 benoemde men hem tot directeur van de Gentse zedenpolitie! en men zegde dan ook terecht van hem: "dat men van de pensjager een boswachter gemaakt dat!"

Op de Vlasmarkt was hij in zijn nieuwe dienst zeer gewetensvol. Niettegenstaande hij geen dokter was en hij niets afwist van de beschadiging of de innerlijke toestand van zekere instrumenten, wilde hij bij de duizend geprostitueerden toch niet verleren, wat hij vroeger bij de defecte machine van Gretel ondervonden had.

Hij onderzocht ieder apparaat, dat een herziening en herstelling nodig had en dat op zijn bureau ingeleverd werd om weer in gang gestoken te worden, zeer gewetensvol en hoogst eigenhandig vóór het naar Lousberg gezonden werd.

En dit alles gebeurde gedurende de tijd, dat zelfs de gemeenste zeep om de handen te wassen reeds peperduur was. Brrr...!

"Pol den bril"

Pol den Bril, de held der zedenpolitie gedurende de bezetting was voor de oorlog een kleine bediende. Hij werd door het stadsbestuur van Gent aangesteld om de publieke vrouwen, die op straat of in openbare inrichtingen hun cliënteel zochten, met het oog op het geneeskundig onderzoek in observatie te doen brengen naar "het Rolleken" of naar het instituut Lousberg.

Pol den Bril was de schrik van de jonge meisjes, niet alleen van deze welke "het trottoir" deden, maar ook van de deftige vrouwen. Zijn handelswijze was geheel willekeurig; hij kon vrouwen doen aanhouden als hij wilde en deze naar Lousberg doen opbrengen, waar ze dan bleven zitten tot na het geneeskundig onderzoek. In vele gevallen werden door hem geheel onschuldige vrouwen opgebracht. De rijke bonzen van de stad, die het oog gericht hadden op een of ander meisje hadden maar met Pol den Bril af te spreken wanneer ze dat meisje begeerden. Pol zorgden ervoor, dat het meisje spoedig toestemde; in geval van weigering ging ze naar Lousberg.

Regelmatig werden er in de openbare inrichtingen te Gent invallen gedaan, zoals in Parnassus op de Houtlei en in Oud Gent aan het Zuidstation, en daarbij werden telkens een hele troep vrouwen meegenomen. In de meeste gevallen waren daar onschuldigen bij. De danszaal Parnassus werd op zijn aandringen gesloten.

Pol den Bril, die voor de oorlog een nederige bediende was, is na de wapenstilstand aan het fabriceren gegaan en reist nu op de kussens van tweede klasse met een flink valiesje, waarin hij zijn "lapjes" bergt.

Hoe een dubbeltje toch rollen kan!

De Markenpakkers

Er bestaat geen enkel Duits troependeel dat zich in België zo doen haten heeft, als de militaire politie. Ze deed niets anders dan buitendienst. Geen enkele soldaat, die nog een greintje eergevoel en karakter bezat, wilde vrijwillig in de rangen der militaire politie binnentreden.

Ze verzekerden niet alleen de orde en zekerheidsdienst, doch ze verzorgden ook de huiszoekingen en de inbeslagnemingen. Ze stonden op iedere hoek van iedere straat, en loerden steeds op de burgers, die er met veel moeite in gelukt waren een beetje levensmiddelen aan dure prijzen bij de woekerzuchtige boeren van de omgeving te gaan afsmecken. Het was namelijk niet meer mogelijk regelmatig boter, eieren, melk, vlees, bloem te kopen, daar al deze voedingsmiddelen voor legerdoeleinden opgeëist werden.

Iedere kilo aardappelen, ieder pond vlees, ieder half pond boter, ieder ei, en iedere liter melk, die door de militaire politieagenten op de mannen, vrouwen of kinderen gevonden werd, namen ze in beslag. Bovendien werden de

ongelukkige mensen nog met gevangenis of hoge geldboetes gestraft wegens smokkelhandel!

De in beslag genomen levensmiddelen moesten volgens reglement aan het magazijn van de etappe afgeleverd worden, ten einde het dan zo aan de keukens der troepen te verdelen. Maar het was veruit het kleinste gedeelte van deze voedingsmiddelen, dat tot aan zijn eindbestemming geraakte. Ten eerste behielden reed de militaire politieagenten een deel voor zich, dan kwamen de officieren van de politiechef aan de beurt, dan de eerste luitenant Prosch van de strafafdeling, dan zekere officieren van de etappeninspectie en ten slotte de bedienden van het etappenmagazijn. De kleine en slechte rest werd in schijn zeer gewetensvol opgeschreven in een boek, waarin de beslagleggingen moesten opgetekend worden, dan werden de porties berekend en de waren werden dan aan de keukens van de hospitalen en de troepen gezonden.

Deze beslagleggingen kwamen dus meestal enkel de officieren ten goede, deze verorberden ze zelf of zonden ze aan hun families in Duitsland, of verkochten ze aan de burgers te Gent tegen groot geld.

De corruptie, die gezien het klaarblijkelijke voorbeeld van vele officieren van jaar tot jaar toenam, had nergens zo diep ingevreten als bij de militaire politie. Vele leden van dit troepengedeelte lukten er in met een buitengewone flinkheid

dezelfde waar zeven keer in beslag te nemen en acht keer weer te verkopen.

De grootste Gentse zwendelaars woonden met de militaire politie onder één dak. Ze nodigden hen uit tot grote feestmalen en betaalden hen voor de waren, die ze met hun hulp zonder gestoord te worden konden smokkelen, grote procenten.

Alle militaire politieagenten droegen gedurende de dienst een keten met een plaat op de borst, en daarop stonden de letters M.P. Dat betekende "Militaire Politie", maar de Gentenaars legden die letters anders uit. Ze noemden de woorden "Muilplaag" of "Markenpakkers".

Beide bijnamen hadden een diepere betekenis. De politieagenten werden muilplaag genoemd, omdat de uitdrukking "Houd de muil!" Steeds hun eerste en laatste woord was, en "Markenpakkers" omdat ze, mits zoveel markbriefjes, de ogen toededen.

"Gribouille"

Wie kent hem niet? Gribouille was voor de oorlog kelner in Duitsland, en werd gedurende de grote tijd ingedeeld bij de militaire politie. Gribouille was de naam van een Franse cinemaheld en onze trouwe politiedienaar had de naam overgeërfd vanwege zijn zonderling uiterlijk.

Het Duitse vaderland zal nooit een meer wakkere verdediger kennen. Hij sloeg de vijand overal neer, in het bijzonder, wanneer deze vijand zich vertoonde onder de vorm van een jonge smokkelaar in levensmiddelen of van een arme huishoudster, die een paar kilo patatten en een fles melk was gaan kopen op het platteland.

Gribouille had buitengewoon kromme en slappe benen, een kleine ineengedrongen gestalte en een ronde kattenkop. Hij was licht en subtiel; men zag hem om tien uur in de voormiddag op de Korenmarkt, waar hij de tramwagens doorzocht en in het bijzonder de smokkelaars van levensmiddelen, die van de Brugse en Kortrijkse poort kwamen, en die meenden, dat ze hier – in het midden van de stad – reeds buiten gevaar waren, aanhield en hun waren aansloeg. Om elf uur stond hij op dienst op de Heirnis en wachtte daar op de smokkelaars van Destelbergen. Om twaalf uur zag men hem aan de Dampoort; om één uur was hij op de Keizerpoort, enz. Men kon geen wijk van de stad bezoeken, of men kwam Gribouille tegen. Hij liep altijd op zijn korte slappe beentjes vooruit als had hij de Keizer gezien.

De specialiteit van Gribouille was... vechten; maar hij droeg er altijd zorg voor, dat de vijand, die tegenover hem stond en met wie hij de strijd ging aanbinden, in sterkte moest onderdoen voor hem. Daarom vocht hij het liefst tegen de vrouwen, die soms het hart hadden hun duurbetaalde smokkelwaar, die voor het huishouden bestemd was, tot het uiterste toe te verdedigen. Als dan deze vrouwen toonden,

dat ze zich niet door Gribouille lieten verschrikken, liet hij ze opeens gaan, zonder ze ook maar iets van hun smokkelwaar af te nemen. Bij hem ook was de vrees het begin van de wijsheid.

Op zekere dag had hij zich opgesteld aan de kerk van Sint-Jan-Baptist en wachtte daar met het geduld van een spin op een slachtoffer. Opeens kwam daar een vollijverige vrouw met een baaltje aardappelen. Gribouille had de prooi in het oog gekregen en ging op de vrouw af; hij zegde: "Wat zit daarin?" Waarop de vrouw antwoordde: "Kardoefels". Gribouille stak reeds zijn hand uit om het baaltje in ontvangst te nemen toen de moedige vrouw hem eensklaps zulke harde stamp gaf, dat de politieagent het evenwicht verloor en in de goot rolde. Daar kreeg hij nog enige klappen van belang rond de oren en de vrouw verliet triomfantelijk het slagveld met de aardappelen onder de arm. Gribouille stond haar dwaas achterna te zien.

Een tijd nadien kwamen enige smokkelaars van Mariakerke naar Gent. Gribouille sprak hen aan en wilde juist beginnen hun zakken te onderzoeken, toen een der smokkelaars hem van achter beetpakte en onze arme Gribouille rolde hals over kop langs de helling van de vaart het water in.

Op de Brugsesteenweg woonde te dien tijde een familie, genaamd Devroe, en bijgenaamd "de Boerkens". De familie bestond uit 13 kinderen, dus een huishouden met 15 leden. Men moet zich niet afvragen, wat die familie moest doen om

tijdens de hongerperiode te Gent aan de kost te komen. Deze lieden smokkelden vlees in de stad en werden voor deze reden tot 70 maal toe veroordeeld. Een der dochters, toen was ze 14 jaar oud, werd kreupel van het gevangen zitten. Deze familie werd eigenlijk door Gribouille vervolgd op aanzeggen van een vrouw, genaamd Héléne, die in een café, met name "De Vier Hoeken" woonde en die verloofd was met de beruchte politieagent.

Wanneer deze dan het vlees van "de Boerkens" afgenomen had liep hij er niet mee naar de kommandantuur, zoals hij het eigenlijk had moeten doen, doch hij droeg het recht naar zijn lief, de schone Héléne uit "De Vier Hoeken". Vanuit dit café werd dan een regelmatige handel gedreven met de waren, die Gribouille in beslag genomen had.

Na de wapenstilstand werd de woning van Héléne in stukken geslagen; ze heeft zich een tijd verborgen gehouden, doch eindelijk dook ze weer op in de vorm van echtgenote van een bloemist der Brugsepoort.

Gribouille, die gedurende de oorlog steeds beweerde, dat hij naar België zou komen om zich daar te vestigen als hotelhouder, heeft zijn belofte niet gehouden.

Benevens zijn kromme benen zal hij dus ook nog een bult krijgen.

De gevangenis

Maandenlang zagen de Gentenaars geen enkel ei, geen gram vlees, geen boter en geen druppel melk op tafel. Er was weinig brood en datgene dat er nog was, kon men bijna niet eten. De aardappelen ontbraken standvastig. Rijke mensen konden zich nu en dan bij smokkelaars levensmiddelen verschaffen tegen hoge prijzen. De prijzen stegen tot het onbereikbare, daar de smokkelaars zelf veel moesten betalen en gedurig gevaar liepen alles te verliezen en op de koop toe, soms lange tijd in de gevangenis voor hun "misdad" moesten boeten.

Kleine mensen en werklieden hadden geen geld om de smokkelwaar te betalen. Ze moesten dus zelf gaan smokkelen, als ze niet van honger wilden omkomen. Gewoonlijk werden zij dan bij de terugkeer van de smokkelreis door de militaire politieagenten aangehouden, en moesten ze alles afleveren, wat ze met duur geld bij de woekerzuchtige boeren voor hun eigen huishouding gekocht hadden: enkele eieren, enige kilogrammen aardappelen, een flesje melk en boter. Bovendien werden ze soms nog door de strafafdeling der kommandantuur veroordeeld: ten eerste wegens smokkelen, en ten tweede wegens het overschrijden van de grenzen der kommandantuur. Voor de eerste misdad betaalde men dertig mark, voor de tweede zeventig mark. In totaal kostte zulke kleine reis dus het verlies van de

aangekochte waren en een geldstraf van honderd mark. Diegenen, die de laatste niet wilden of konden betalen, moest voor vier weken in de gevangenis zitten. Duizenden Gentenaars zijn in de loop der oorlogsjaren voor die reden gevangen gehouden.

De gevangenis was steeds overvol. Er heersten verschrikkelijke toestanden. De enge vuile cellen waren volgepropt met gevangenen. Dames van de hogere stand en halfwassen jonge burgermeisjes werden daar samen in een kot gestoken met de smerigste deernen van de stad. Daar zaten ze wekenlang, maandenlang, dikwijls omdat ze een woord hadden durven wisselen met een krijgsgevangene of hem een stukje brood gegeven hadden. Wegens de kleinste vergrijpen werden de meest draconische oordelen geveld, niet alleen voor mannen en vrouwen, maar ook voor kinderen.

Het eten, dat de gevangenen te slikken gegeven werd, was zo slecht en zo karig, dat velen van uitputting zwaar ziek werden en stierven.

Vele gevangenen gingen ook ten gronde aan de mishandelingen, die zij in de gevangenis vanwege de militaire politieagenten te dragen had. Deze beulsknechten overvielen de arme mensen in hun cellen en sloegen hen uit louter plezier met gummiknuppels half dood.

Maar wee de gevangene, die zich durfde beklagen! Hij werd met nog wredere mishandelingen stom geslagen. Belgen, die

een klacht durfden neerleggen tegen soldaten, werden uiterst zelden geloofd, en meestal werden zij wegens "onjuiste beweringen" nog eens afzonderlijk veroordeeld.

Het is eens gebeurd, dat een vader op de kommandantuur te Gent kwam gelopen, omdat zijn veertienjarige dochter gedurende zijn afwezigheid verkracht was geworden door een luitenant, die bij hem ingekwartierd was. Luitenant Wendling, die de klacht aanhoorde, pakte hem beet bij de keel en mishandelde hem zwaar, terwijl hij schreeuwde: "Wat schoft, wilt ge Duitse officieren beledigen!"

Maar aangezien de man zijn grove beschuldiging hield staan en zich niet van zijn stuk liet brengen, moest de zaak haar verloop hebben en voor het krijgsgerecht gebracht worden. De luitenant verscheen voor de vierschaar en werd... vrijgesproken, want hij was officier!

Onderofficier Lochowsky

In het burgerlijk leven was hij wachtmeester van de criminaal-politie en woonde te Berlijn Shöneberg. Gedurende de oorlog werd hij door majoor Heitz tot leider van de criminaal-politie benoemd en men gaf hem burelen in het gebouw van de militaire politiechef op de Vlasmarkt. Er waren daar nog enige criminaal-politieagenten, die eveneens gemene schepsels waren en die onder zijn bevel stonden.

Onderofficier Lochowsky, die men de "Duivel van de Vlasmarkt" noemde, was een echt beest in mensengestalte.

Hij was van middelmatige gestalte, blond van haar en had een aangezicht, waarop men onmiddellijk zou willen slaan hebben. Hij droeg een gouden neusknijper.

Onderofficier Lochowsky pakte op straat mannen en vrouwen en kinderen, die hem verdacht voorkwamen bij de keel vast en sleepte ze naar de Vlasmarkt. Daar sloeg hij ze in zijn bureel met een gummiknuppel halfdood, om hen tot "bekentenissen" te pressen. Zijn collega's hielpen hem daarbij zoveel ze konden. Dag en nacht kon men op straat het geschreeuw van de ongelukkigen horen, die in zijn macht geraakt waren. De adjudant van de politiechef, de reeds besproken kapitein Erich Jacobi, die zijn bureel naast dat van de beul had, hoorde ook het schreeuwen van de gemartelde mannen, vrouwen en kinderen, maar de onderhouder van madame Van den Bossche verbood de schurken hun misdadig handwerk niet. En deze Lochowsky sloeg zelfs vrouwen van rond de zestig en zeventig jaar tot ze bloedden!

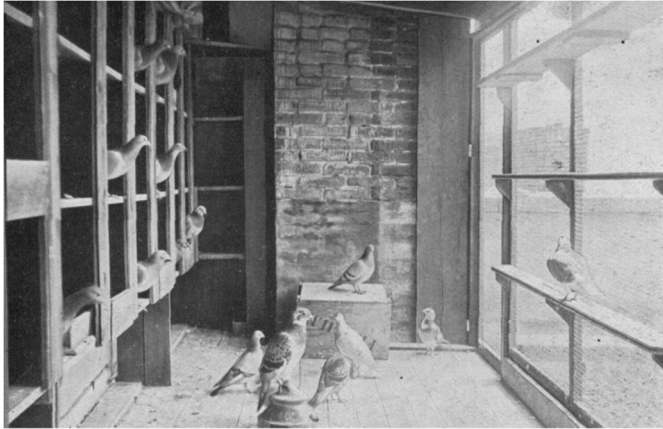
Wanneer de ongelukkigen niettegenstaande deze barbaarse mishandelingen nog geen bekentenissen aflegden, – aangezien ze in vele gevallen niets gedaan hadden – dreef Lochowsky hen op de koer. Daar moesten ze zich met het gezicht tegen de muur stellen en de duivel in mensengestalte stampte hen dan zo lang met het hoofd tegen de muur, totdat ze bekenden, wat hij van hen wilde weten.

Lochowsky heeft ook eens gehoopt het IJzeren Kruis van eerste klasse te verdienen. Enige dagen na de moord op het

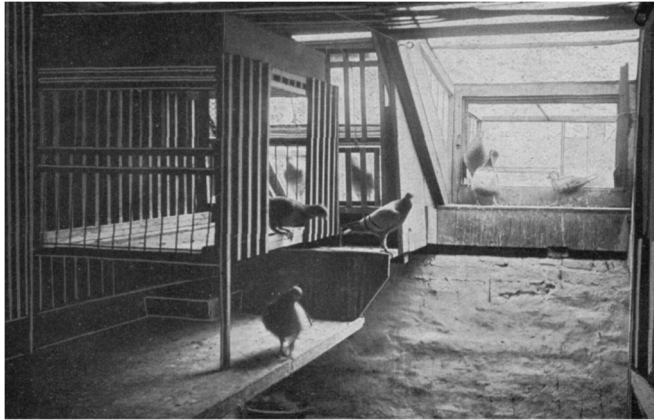
dienstmeisje, zag hij in de boekdrukkerswinkel van Hemelsoet een jonge Belg, die gewoonlijk slecht gekleed was en nu een heel nieuw kostuum aan had. Dit feit was voor de onderofficier Lochowsky reeds genoeg, om de jonge onbesproken man als verdacht van moord aan te houden en naar de Vlasmarkt te slepen.

Daar sloeg hij de ongelukkige 's morgens, 's middags en 's avonds zoals gewoonlijk bijna halfdood, om hem te doen bekennen, dat hij de moord begaan had, die, volgens het later bekend werd, gepleegd werd door de landstormman Johan von Pein!

Maar Lochowsky was zeer geacht bij zijn oversten en men noemde hem een zeer goede bediende, daar hij zo sterk was in het afdwingen van "bekentenissen!"

Duitse postduivenafdeling

Duitse postduivenafdeling